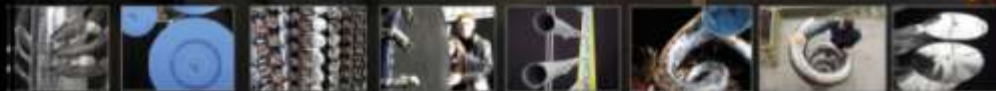

www.christofschlaeger.de

SCHWINGUNGEN 2010 Christof Schläger

SCHWINGUNGEN

Het Rijn-Herne-kanaal is een product van haar tijd. Deze kunstmatige aangelegde watervaart heeft haar huidige grootschalige verschijningsvorm te danken aan het streven naar de optimale economische oplossingen ten tijde van de opkomende industrialisatie. Tegenwoordig heeft het kanaal haar bestaansrecht als transportfunctie grotendeels verloren. Daarentegen is ze aan een nieuw leven begonnen als functiedraagster van een grootstedelijk cultuur- en recreatielandschap. Op vele plekken langs haar oevers heeft het kanaal echter haar ruwe industriële karakter nog behouden. En juist deze sterke industrieel gevormde coulisselandschappen oefenen een magische aantrekkingskracht

uit op de kunstenaar Christof Schläger. Het liefst wil hij 's nachts langs het kanaal rondwalen. In deze nachtelijke uren kunnen het aanwezige licht, en de akoestische omgeving vervreemdend werken. Zeker als het koel en nat is, worden de vaak bizarre ondefinieerbare omgevingsklanken bijzonder ver uitgedragen. In de nachtelijke atmosfeer kunnen deze industriële coulissen plotseling transformeren in voortdurend wisselende vormen en kleuren. Op de kanaalbrug langs de STEAG energiecentrale in Herne heeft Christof Schläger zijn nieuwste levelingsplek gevonden, die een uitstekende locatie vormt voor zijn project Schwingungen.

Deze standplaats verkrijgt haar kracht uit de geometrie van de aanwezige energiecentrale: het stilleven uit netjes opgestelde kolenpiramides, kanaal en koeltoren. Als je de gedachte loslaat, dat je functionele gebouwen voor je hebt, dan kan de omgeving zich voor je ogen met een onverwacht abstracte esthetiek ontvouwen. Een eigenaardige, vormenlandschap met gigantische cilinders, die zich toevallig aan koeltorens laten herinneren. Grote "slakken" die een soortgelijke vergelijking hebben

met kabeltrommels. Zachties neerddarrelende zwarte grondstoffen, die zich tot piramidevormige bergen opstapelen. De spannende uitstraling van het landschap nodigt Christof Schläger uit tot een samenspel met zijn futuristische instrumentmachines om een bijzondere en krachtige synthese te creëren. Zijn uit technische onderdelen gebouwde, klankinstrumenten worden langs de oevers van het Rijn-Herne-kanaal opgesteld.

Boven: Stedelijke geluidslandschappen als inspiratiebron –
RH-kanal (links), Amsterdam, '13 (boven)
Links: Schallsirenen op de oevers van het kanaal
Rechts: sloopshoorns-achtige klankinstrumenten

Grote, slakhuisvormige klankspiralen worden, met hulp van druklucht tot grote misthoorns gemaakt. Groeperingen van drukluchtsirenen, sloopshoorns en drukluftpipen verdelen zich op drie zogenaamde "klankellanden" en veranderen het landschap in een kilometers grote akoestische ruimte. Aan beide oevers van het kanaal zijn instrumentengroepen geïnstalleerd, die met elkaar over het water heen samenspelen.

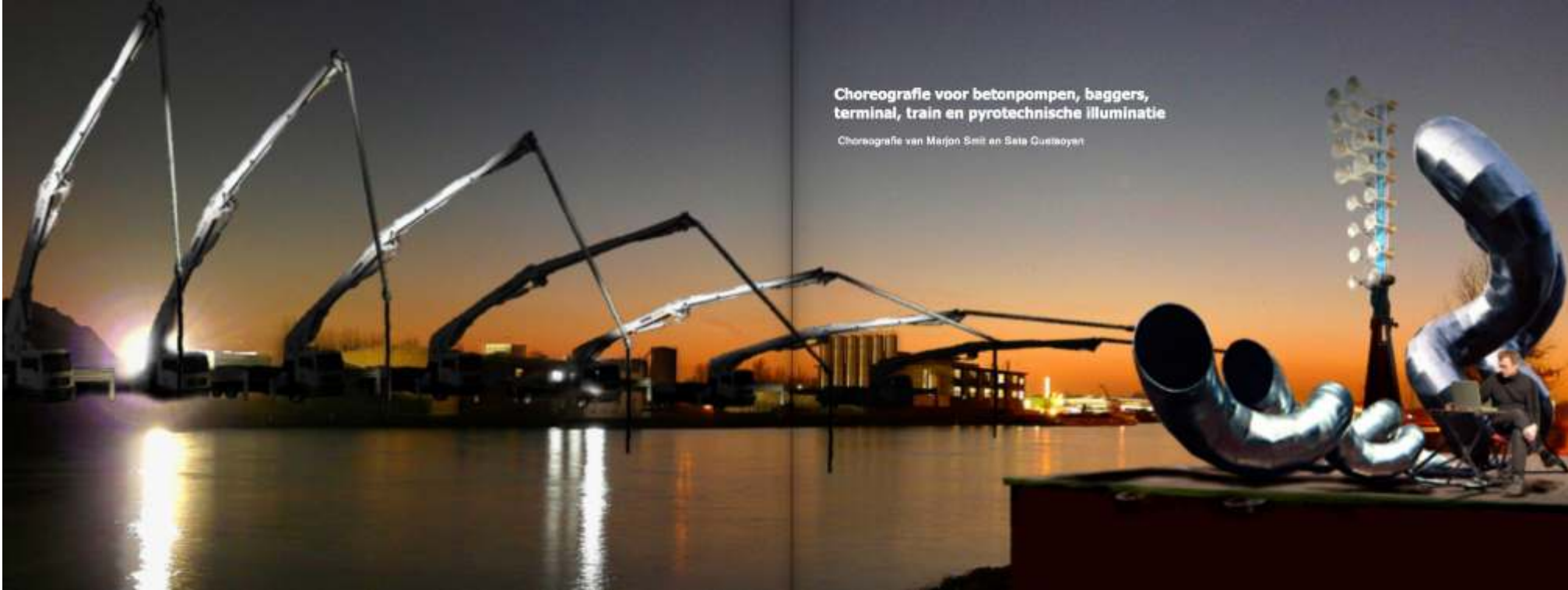

Oben: Panorama van de spoorweg brug aan de RH-kanal.
Links: klankeland nr.3 met locomotief op de spoorweg brug.
Rechts: De klanken bewegen zich over het terrein.

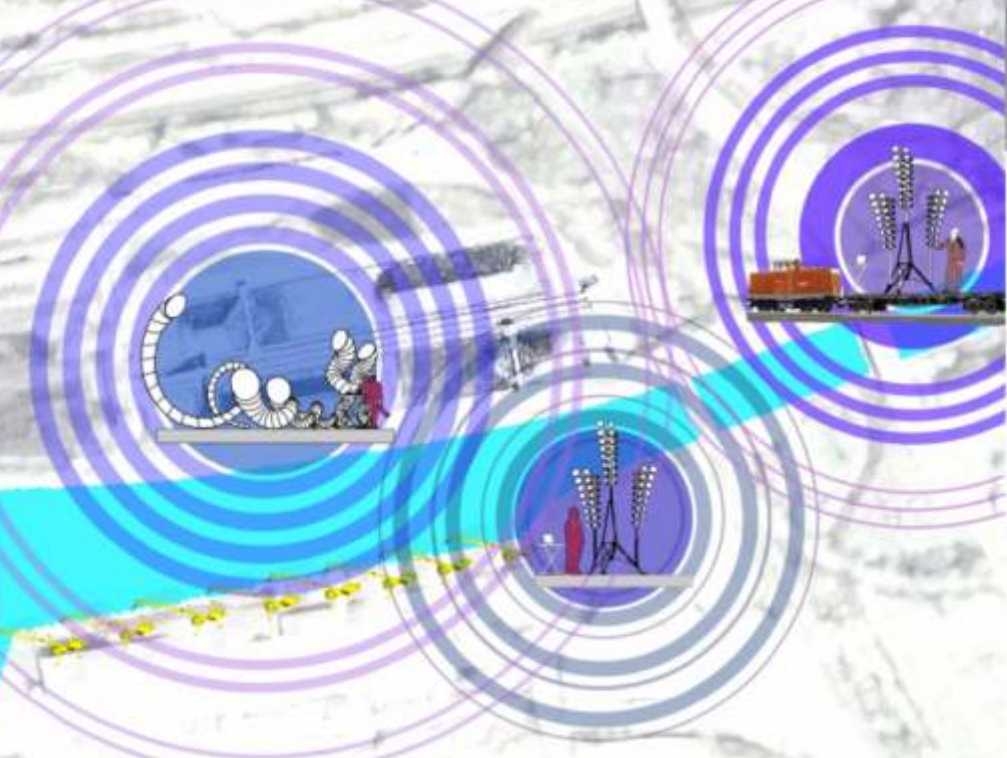
Het derde klankeland is mobiel en beweegt zich over het terrein. Deze instrumentengroep (membranatoren) is boven op een goederenwagon gemonteerd, welke door een locomotief wordt voortgetrokken.

**Choreografie voor betonpompen, baggers,
terminal, train en pyrotechnische illuminatie**

Choreografie van Marjon Smit en Seta Quelaoyen

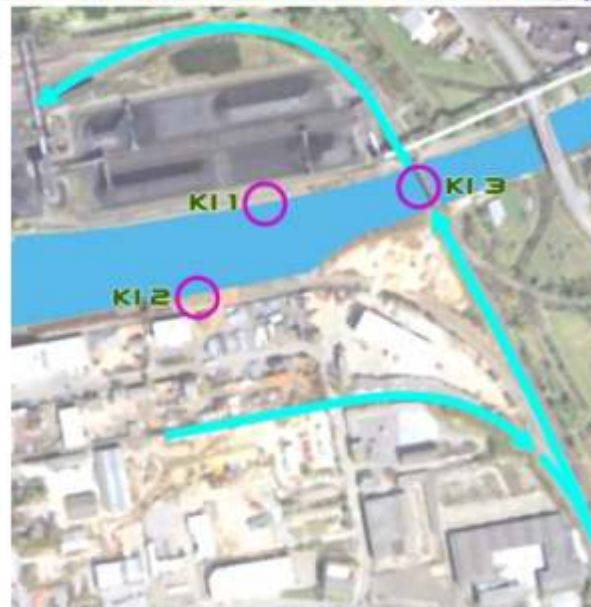

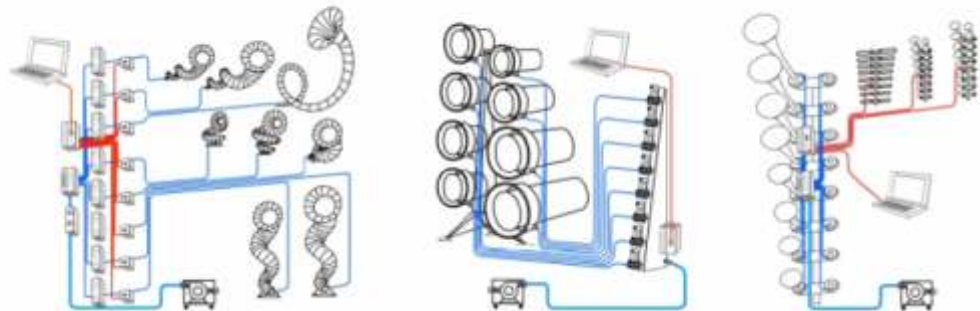
boven: Schematisch weergave van de hoorns-sirenen met haar partituurbediening
Rechts: De route van de mobiele locomotief -klankelandschap nr.3
Links: Plan van de drie klankelandschapen.

Klankcompositie

Dr. Hanno Ehrler beschreef zijn indrukken over de klankwerking van de sirenenhoorns in een radio-bijdrage van Deutschlandfunk als volgt:

".. daadwerkelijk verandert de muziek wanneer men zich van de ene plek naar de andere plek beweegt. Het zwaartepunt van de klankimpressie verschuift zich langzaam als men een klankobject nadert. Bovendien ontstaan er zeer krachtige echo's van de doordringende sirenenhoorns. Ze maken als het ware een zelfstandige muzikale laag bovenop de compositie zelf. Zij vormen het bewijs dat de klanken zeer ver in het landschap doordringen, de geluidsruimte die Christof Schläger met zijn Hoornconcert omspant, omvat enige kwadraatkilometers. Christof Schläger werkt in zijn Hoornconcert met eenvoudige structuren, het zijn traditionele compositietechnieken, bijvoorbeeld de gevarieerde herhalingen die men in de fuga kent of de in elkaar grijpende ritmes van de minimal music. Met geraffineerde variaties en de vervaechting van de verschillende instrumenten brengt Christof Schläger een meerstemmige muzikale structuur tot stand. Door de echo-effecten van het landschap laat de partituur zich uiteindelijk ontvouwen tot een complexe driedimensionale compositie ..."

Grafisch weergave van de drie groepen van scheepshoorns-achtige klankinstrumenten. De "Druckluftstienen", de "Membranatoren" en de "Druckluflöhner".

Futuristische instrumentmachines

De zelfgebouwde "instrumentmachines" van Christof Schläger worden niet handmatig gespeeld. Ze worden precies zoals industriemachines bediend, met stroom, druklucht en een computer. Dit omdat de complexe combinaties van meerdere instrumentmachines gelijktijdig en hun gedifferentieerde ritmes snel het menselijke vermogen overstijgen. De bedieningsbevelen voor zijn instrumenten worden vanuit een laptop gestuurd. Voor elk stuk bestaat een bestand, waarin alle bedieningsbevelen opslagen zijn. Met andere woorden: ze zijn de partituur. Zoals het notenschrift in een pianopartituur aangeeft welke toets te bespelen is, zo geven de programmebevelen aan, welke achakelaar, welk ventiel, welke relais, of welke motor, op welk moment aan- of uitgeschakeld wordt. Het eigenlijke compositorische werk ontstaat dus in het atelier. Vóór een concert moeten, de soms ver van elkaar afgelegen "klankeilanden", gesynchroniseerd worden. De muzikale composities van de verschillende klankeilanden zijn exact gecomponeerd, zodat ze in de kilometersgrote akoestische ruimte kunnen samenspelen. Niet alles is vooraf geprogrammeerd, zo zullen de belangrijkste ventielen tijdens het concert live bespeeld worden door de componist.

Dank voor subsidie en steun: Stadt Herne, Ruhr 2010 GmbH, Schwing Betonpumpen, STEAG Kraftwerk, Zöllner GmbH, Festo AG Esslingen, Wanner Hener Hafen und Eisenbahn GmbH, Helix Art Vof, Scheibe Stahl-Service GmbH & Co. KG.
Mithewkende: Marjon Smit, Seta Guetsoyan, Roman Renc, Jonas Krikhaar, Jo Scherpenisse, Alexander Lahmann, Hanno Ehrler, Harald Opel
Foto's: Christof Schläger, Marjon Smit

Christof Schläger is in 1958 in Beuthen geboren. Na zijn studies Verfahrenstechnik en bouwingenieurswesens ontstond begin tachtiger jaren zijn eerste klankperformance. Sinds 1987 heeft hij vele kunstprojecten georganiseerd in Kunstraum Maschinenhalle Teutoburgia en hij intieerde het Kunst-Wald Park in Herne. Deelname aan talrijke multimediale concerten, festivals en tentoonstellingen in binnen- en buitenland, o.a. in Krakau, Lille, Barcelona, New York, Tel-Aviv, Hong-Kong, Amsterdam, Den Bosch, München en Leipzig, vaak in samenwerking met het Goethe-Instituut. Hij woont en werkt als zelfstandige kunstenaar in Amsterdam, en Herne.